

KULTUURIMINISTEERIUM

AUTORIÕIGUSE VÕIMALUSED JA PIIRID

Kärt Nemvalts

Open Access – Eesti teaduse võimalus, Tartu 20.10.10

MINEVIK

- Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon (1886).
- Teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline konventsioon (Rooma konventsioon, 1961).
- WTO asutamislepingu lisa 1C – intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (TRIPS-leping, 1994).
- WIPO autoriõiguse leping (WCT, 1996).
- WIPO esitus- ja fonogrammileping (WPPT, 1996).
- EL direktiivid (7).
- Autoriõiguse seadus (AutÕS, 1992) ja selle rakendusaktid.

Autorile on garanteeritud eksklusiivsed kindlapiirilised varalised ja isiklikud õigused motiveerimaks loometööd ning kaitsmaks investeringuid.

Autoriõigusi on üldsuse huvides piiratud.

OLEVIK

- Kehtib sama õiguslik raamistik, mis “minevikus”, kuid probleeme on oluliselt rohkem. Põhjuseks uued tehnoloogilised võimalused teoste kasutamiseks. Milline (olemasolev) autorile kuuluv õigus kohaldub?
- Üldsusele suunamise õigus (*communication to public*), s.h. õigus teose üldsusele kättesaadavaks tegemisele.
- Vaba kasutuse piirid on jäänud kitsaks, 3-astmeline-test kitsendab üldsuse huve veelgi.
- Tehnilised kaitsemeetmed “elektroonilise lehmaketi” rollis.

OLEVIK (2)

- On tekkinud elav diskussioon autoriõiguste teemal nii rahvusvahelisel (WIPO) kui regionaalsel (EL) tasandil.
- WIPO's arutatakse vaba kasutuse regulatsiooni üle SCCR (*Standing Committee for Copyrights and Related Rights*) foorumil.
- EL's on koostatud erineva tasemega ning erinevate peadirektoraatide poolt poliitikadokumente, mis puudutavad vajadust autoriõiguse “uue hingamise” järele.
- Eestis on koostatud valdkondlikke arengukavasid, mis samuti käsitlevad autoriõigusealase regulatsiooni paindlikumaks muutmise vajadust.
- Eestis on koostamisel AutÕS uus redaktsioon.

TULEVIK

Erinevad võimalused suures plaanis:

- 1) Traditsiooniline autoriõiguse kontseptsioon jääb püsima, õiguslik raamistik mugandatakse enam oludele vastavaks.
- 2) Toimuvad põhimõttelised muudatused ning lähenemine intellektuaalse omandi küsimustele võtab uue suuna.

Tõenäoline on variant 1 nii lühemas kui keskpikas perspektiivis.

- Kehtiva regulatsiooni raames luuakse erinevaid töötavaid ärimudeleid, s.t. litsentseerimisskeemide areng.
- Erinevates valdkondades luuakse CC-litsentsidele sarnaseid süsteeme, mis autorite nõusolekul võimaldavad informatsiooni vaba ja peamiselt tasuta liikumist.
- Muudetakse õiguslikku raamistikku (Euroopa autoriõiguse koodeks?), keskpunktis teose vaba kasutamise küsimused.

TÄNAN TÄHELEPANU EEST!

Kärt Nemvalts

Kultuuriministeerium

Tel: 6 28 22 49

E-post: kart.nemvalts@kul.ee